

AEC's: onderbelichte troef in de strijd tegen klimaatverandering

Met grote interesse hebben de Afvalvergroeners (te weten: Attero, AVR en EEW) kennisgenomen van de consultatie Contouren Klimaatplan 2024 en INEK. Zoals aangegeven in de consultatie heeft het klimaatbeleid veel invloed op het dagelijks leven van burgers, bedrijven en maatschappelijk organisaties, zoals de Afvalvergroeners. Omdat de Afvalvergroeners reeds hebben nagedacht over hoe het klimaatbeleid onze bedrijfsvoering beïnvloedt en vice versa, maken wij graag gebruik van de gelegenheid om onze zienswijze op het Klimaatplan 2024 te delen.

Voorop staat dat de Afvalvergroeners ervan overtuigd zijn dat afvalenergiecentrales (AEC's) een essentiële rol kunnen vervullen in het circulaire economie beleid, klimaatbeleid en het energiebeleid van de toekomst.

1. AEC's de Nederlandse circulaire economie concurrerend laten houden

Het Nederlandse overheidsbeleid stuurt aan op het vervangen van primaire, fossiele grondstoffen door gerecyclede en biograndstoffen. Studies tonen aan dat veel recyclingstromen geïmporteerd zullen moeten worden om als exportland weer aan voldoende gerecyclede grondstoffen te kunnen komen¹. Dit geldt zeker ook voor plastic ten behoeve van de chemische industrie. In de 'Concept update Integraal Nationaal Plan Energie en Klimaat' wordt gesteld: "Daarnaast wordt bij de afvalverbrandingsinstallaties nog veel kunststof verbrand dat ook gerecycled kan worden, waarmee bruikbare grondstoffen verloren gaan en broeikasgassen onnodig worden uitgestoten. Het kabinet zet daarom in op meer kunststofsortering, verdere beprijzing van afvalverbranding (inclusief kunststof) door afvalverbrandingsinstallaties (AVI's), in combinatie met subsidie, en toepassing van negatieve emissies (CCS) waar wenselijk"². AEC's worden nu al belast met een verbrandingsbelasting die 4x zo hoog is als het Europees gemiddelde (nl. momenteel €39,23 per ton). Als we plastic afval importeren van dezelfde kwaliteit als het in Nederland gescheiden ingezameld plastic afval dan ontstaat er minimaal 50% residu dat verbrand moet worden. Als de Nederlandse chemie plastic afval wil importeren dan zal de chemie per ton gerecycled plastic dus ook één ton residu moeten afrekenen waarbij €39,23 belasting betaald moet worden die in de meeste Europese landen niet berekend wordt. Nederland is binnen Europa dus niet concurrerend in het aantrekken van recyclingstromen en deze situatie zal verslechteren naarmate de belastingen op het verwerken van residuen uit de circulaire economie verder worden verhoogd.

De Afvalvergroeners roepen de overheid op voor een gelijk Europees speelveld waarbij de verwerking van residuen uit de circulaire economie in AEC's op dezelfde manier belast wordt. Tot het moment dat dit Europees geregeld is zou Nederland de belasting moeten verlagen naar het Europees gemiddelde.

2. Hernieuwbare Energie en Warmte

Op het gebied van hernieuwbare energie en warmtelevering nemen Nederlandse AEC's een cruciale positie in. Zo voorspelt HaskoningDHV een warmtebijdrage van 9,7 petajoule aan warmtenetten³; deze verdrievoudiging is zelfs mogelijk zonder dat AEC's meer afval hoeven te verbranden. De verschuiving naar meer warmteproductie kan wel ten koste gaan van de elektriciteitsvoorziening (veel warmte wordt via stoomturbines met generatoren omgezet in elektriciteit), maar de energietransitie voor elektriciteit is eenvoudiger te realiseren met zonne- en windenergie. Door AEC's, naast hernieuwbare bronnen, te betrekken bij het energiebeleid ontstaat een meer gebalanceerd en veerkrachtig energiesysteem.

Bovendien verminderen AEC's onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen voor energieopwekking en dat is een positieve stap richting het verminderen van broeikasgasemissies, vooral als er sprake is van CO₂-afvang. AEC's kunnen met hun warmte de energierekening van de burgers zeer betaalbaar houden (mits de verbrandingsbelastingen op energieopwerking uit afval gelijk worden getrokken met het Europees gemiddelde).

Desalniettemin stuurt het huidige AEC-beleid op capaciteitsvermindering en zorgt het fiscaal

¹ "Afalenergiecentrales ook nodig in circulaire economie", Elbert Dijkgraaf, Economische Statistische Berichten (ESB). <https://esb.nu/afvalenergiecentrales-ook-nodig-in-circulaire-economie/>.

² "Concept update Integraal Nationaal Plan Energie en Klimaat 2021-2030", Rijksoverheid, p.63. <https://open.overheid.nl/documenten/105257f6-c87e-4603-8521-244feadade6a/file>.

³ Royal HaskoningDHV, "De rol van afvalenergiecentrales in Europa en Nederland", <https://www.royalhaskoningdhv.nl/nl-nieuws/nieuwsberichten/2022/de-rol-van-afvalenergiecentrales-in-europa-en-nederland>

buitensporig belasten van duurzame energieopwekking bij AEC's tot extra import van fossiele energie. Daarmee vergroot het huidige beleid de energieafhankelijkheid van het buitenland en ondersteunt het de import van fossiele energiedragers met een negatieve klimaatimpact en wordt de energierekening van de burger onnodig hoger.

De Afvalvergroeners hopen daarom dat het Klimaatplan 2024 de waarde inziet van de hernieuwbare energiebijdrage van moderne AEC's. Onze hernieuwbare energiebijdrage komt immers niet enkel de Nederlandse leveringszekerheid ten goede, maar ook klimaat en portemonnee.

3. **Methaanuitstoot uit Stort**

AEC's voorkomen dat restafval op de stort belandt. Dat is erg belangrijk, want het storten van restafval leidt tot de uitstoot van het zeer klimaatschadelijke broeikasgas methaan. Het belang van het voorkomen van methaanuitstoot wordt bekrachtigd door de breed gedragen *Global Methane Pledge*, waarin staat dat methaanuitstoot tegen 2030 met een derde moet zijn verminderd. Een belangrijke stap, want methaan breekt veel langzamer af in de atmosfeer dan CO₂ en heeft een aanzienlijk grotere impact op het klimaat, dit geeft nog eens aan hoe belangrijk het is om afvalverwerking effectief aan te pakken om storten en methaanuitstoot te verminderen.

Afvalverwerking is een Europese markt, hetgeen betekent dat Nederlandse AEC's ook op Europese schaal positieve waarde en klimaatimpact creëren. Het verwerken van afvalstromen van andere lidstaten in Nederlandse AEC's voorkomt dat dit afval in het land van oorsprong op de stort belandt. Bovendien worden er grondstoffen uit dit afval teruggewonnen, wordt er energie uit opgewekt en een enorme reductie methaanuitstoot gerealiseerd. Hoewel de markt op Europese schaal opereert, richt het nationale beleid met betrekking tot AEC-verwerkingscapaciteit zich op de Nederlandse postzegel. De Nederlandse focus op capaciteitsafbouw komt het klimaat echter niet ten goede; zolang overal in de EU de afvalverwerking nog niet op orde is gebracht, leidt het afbouwen van Nederlandse AEC's tot kapitaalvernietiging en klimaatschade.

De Afvalvergroeners hopen daarom dat het Klimaatplan 2024 de positieve bijdrage van Nederlandse AEC's op Europese schaal in ogenschouw neemt. In den brede pleiten wij voor het wegnemen van importbarrières, zoals de afvalimportheffing, zolang het verwerken van afval uit het buitenland per saldo, op Europese schaal, bijdraagt aan het behalen van de Europese klimaatdoelstellingen.

Samenvattend zijn de Afvalvergroeners van mening dat Nederlandse AEC's een volwaardige plek in het Klimaatplan van de toekomst behoeven. Wij pleiten voor erkenning van de sleutelrol die moderne AEC's kunnen innemen in de toekomst. Wij vragen u de onderbelichte rol van AEC's op weg naar de circulaire, klimaatneutrale economie en de energietransitie op waarde te schatten en onze bijdragen in Europees perspectief te bezien en zo snel mogelijk een gelijk speelveld te creëren door belastingen per direct aan te passen naar het Europees gemiddelde.

De Afvalvergroeners zijn graag bereid deze reactie toe te lichten en waarderen het om betrokken te worden bij vervolgstappen. Van onze kant bieden wij daartoe al onze expertise en bereidheid tot samenwerking aan.

DE AFVAL VERGROENERS